

Anar de bòlit

L'ortografia de dos mots homòfons com sòlid (amb d final) i sòlit (amb t no ha oferir cap dubte. Volem dir que els és de fàcil aplicació una norma ortogràfica segons la qual la consonant final d'aquests mots plans s'ha de representar per una d o per una t segons el so que presenten en els femenins o derivats. Així escrivim sòlid —«consistent, no líquid ni gasós»— amb d tenint en compte sòlida, i sòlit —«acostumat»— amb t tenint en compte sòlita (o insòlita).

Però ja no resulta possible d'aplicar aquesta norma en dos mots molt semblants, i també homòfons, com bòlid i bòlit, per la senzilla raó que no tenen forma del femení —són noms, no adjectius— ni altres derivats. El Diccionari, és clar, resol ràpidament el problema, però ja se sap que no tothom ha adquirit l'hàbit de consultar-lo —podríem dir que no tothom se sent àvid de fer-ne ús— i, d'altra banda, qui no s'ha aturat a considerar-los és possible que cregui que n'existeix una única forma i que no en diferencii els significats del tot, els quals, algun cop, cal convenir-hi, poden arribar a tenir una certa afinitat.

Es, doncs, el Diccionari que ens indica que bòlid és un terme d'astronomia —si es vol, d'astrofísica— que designa un «meteor igni que travessa l'atmosfera deixant un rastre lluminós». El bòlit, en canvi, ens diu que és un «tros de fusta cilíndrica terminat en punta en els seus extrems, que es fa saltar pegant-li, quans està ajagut, un cop de dalt a baix prop d'una de les puntes». Es, per tant, una peça per a un joc de nois —jugar a bòlit— que anomenàvem també bèlit: i és amb aquest nom que s'ha format l'expressió o locució verbal anar de bòlit, que significa «anar sense saber ben bé el que cal fer, surti el que surti». La consulta al Diccionari normatiu deixa encara sense resoldre la forma gràfica del mot amb què designem un cotxe capaç d'adquirir una gran velocitat. Però les nostres modernes enciclopedies inclouen ja aquesta nova acceptació per al terme colid. Tenim, aleshores Anar de colid, però Correr com un bòlid, que són, per tant, dues coses diferents.